

ถอดองค์ความรู้เกี่ยวกับงานด้านชลประทาน
ในอดีตที่ผ่านมา

นายยุทธ กิ่งเกตุ
อดีตผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๒
และ
อดีตอธิบดีกรมชลประทาน

บรรยายถ่ายทอดความรู้ โดยนายยุทธ กิ่งเกตุ

นายยุทธ : เนื่องจากประเทศไทยเราไม่มีความร่ำรวยหรืองบประมาณเพียงพอให้โครงการเขื่อน ชัยนาท หรือโครงการเขื่อนเจ้าพระยาใหญ่ จนกระทั่งเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อ ประมาณปี 2482 – 2488 ซึ่งเป็นสงครามเยอรมันไปบุก โปแลนด์ ที่ทำให้เกิดฝาย สัมพันธมิตรกัน แต่ประเทศไทยเราได้รับผลกระทบจากประเทศเยอรมันเมื่อปี 2484 สมัยก่อนผมเรียนประถม 4 เท่านั้นเอง ก็ยังจำได้ว่าระยะ พ.ศ.2484 – 2488 ตอนแรก ญี่ปุ่นบุกเมืองไทยเราก็เข้าทางประจวบคีรีขันธ์ ก็ทหารญี่ปุ่นมายกพลขึ้นบกแถว สุราษฎร์ธานี ประจวบคีรีขันธ์ ทางฝั่งทะเล แล้วยกเข้าทางบกคือทางปราจีนบุรี สมัยก่อน จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกก็เห็นว่าทางกองทัพญี่ปุ่นมันมากถ้าหากว่าเราจะรบ มันก็เสียหายหนักฉะนั้นยอมให้ญี่ปุ่นผ่านไปรบทางประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ พม่า ประเทศไทยเราก็จะเสียหายน้อยก็จึงยอมให้ญี่ปุ่นผ่านไป เราก็ไม่เสียหายอะไรมากและ ตอนนั้นเราก็มายู่เป็นประเทศอิสระไป สงครามก็รบกันไปเรื่อยๆ จนกระทั่งเยอรมัน แพ้สงคราม ทางอาเซียนญี่ปุ่นก็รบต่อไปนิดหน่อยแต่ว่าฝายสัมพันธมิตรมีระเบิดปรมาณู มาทิ้งที่ฮิโรชิมาที่นางาซากิพลเมืองตายไปเมืองละหลายแสนคน จักรพรรดิญี่ปุ่นก็เห็นว่าถ้ารบต่อไปโดนลูกที่ 3 ที่ 4 มันจะแยก็เลยยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไข เมื่อไม่มีเงื่อนไข แพ้ไปแล้วฝายเราก็ต้องอยู่ในฝายที่แพ้สงครามด้วยเมื่อ พ.ศ.2488 พวกสัมพันธมิตรก็ เข้าประเทศไทยก็มีทหารต่างชาติอังกฤษ อเมริกันอินเดีย เข้าประเทศไทยเราแต่ว่า ขณะเดียวกันเราเป็นประเทศที่แพ้สงครามถ้าจะพูดในพหุติณัย แต่รัฐบาลไทย เนื่องจากว่าเรามีพันธมิตรคือประเทศสหรัฐ ประเทศอเมริกา ซึ่งเป็นชาติพันธมิตรที่ได้ เจริญสัมพันธมิตรมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 แล้ว อย่างพระยาไมตรีซึ่งเมื่อครั้งก่อนก็เคย มีสัมพันธมิตรแล้วประเทศเราก็มีนักเรียนทุนที่ได้ไปเรียนสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และ อเมริกา ซึ่งในสมัยสงครามนั้นได้ก่อตั้งกระบวนการเสรีไทยขึ้นมา ก็ทำให้ประเทศไทย เราอยู่ในฐานะที่ทางฝ่ายสหรัฐอเมริกาเราก็ยังไม่ถึงกับว่าคาตโทษเราเป็นประเทศแพ้ สงคราม แล้วรัฐบาลไทยเรามีอยู่จุดหนึ่งว่าตอนเราประกาศสงครามกันนั้น นายกรัฐมนตรีเป็นคนประกาศคนเดียวไม่ได้ลงปรมาภิไธย คือตอนนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเราอยู่ประเทศสวีเดนแล้วก็คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์อยู่ แต่ไม่ได้ลงชื่อ สงครามครั้งนี้มันไม่ได้สมบูรณ์แบบจึงเป็นโมฆะไป ก็ทำให้รอดพ้นตัวไป อันหนึ่งนะครับ แต่ว่าประเทศอังกฤษซึ่งเค้ากำลังหาผลประโยชน์กับประเทศไทยใน ฐานะผู้แพ้สงครามอยู่แล้วคือตั้งใจจะมารีดไถถ้าภาษาชาวบ้าน ก็กล่าวว่าจะเอาข้าว 2 ล้านตันเป็นค่าปฏิกรรมสงครามแล้วก็เงินอีกประมาณสัก 5 ล้านปอนด์ คือยังไง ประเทศอังกฤษเค้าเอาเราแน่ เพราะฉะนั้นเราก็นำข้อเรียกร้องค่าปฏิกรรมสงครามมา เพราะฉะนั้นในฐานะประเทศไทยเราตอนนั้นโครงการชลประทานต่างๆ ไม่มีครับ เพราะฉะนั้นการที่พลเมืองเราน้อยที่เพาะปลูกก็ไม่สามารถเป็นหลักประกันได้ว่าการที่ จะชดใช้เค้ามันมีพอหรือไม่เราก็ไม่แน่ใจ แต่ขณะเดียวกันองค์การสหประชาชาติโดย FAO เข้ามาตรวจสอบแล้วก็มาแนะนำว่าประเทศไทยเราควรเร่งรัดการชลประทาน ขึ้นมา เพื่อที่จะได้ให้การเพาะปลูกข้าว การทำนาข้าว มีผลหลักประกันได้แน่นอนว่าไม่มี

การเสียหายแน่ เมื่อไม่มีการเสียหายจำนวนข้าว 2 ล้านตันเราก็สามารถมีพอส่งได้ เพราะสมัยก่อนการส่งเป็นสินค้าออกส่งได้ปีละ 1-3 แสนตันที่แน่นอนและที่เหลือจากกิน รัฐบาลไทยก็เห็นชอบคำแนะนำองค์การสหประชาชาติเพื่อเร่งรัดให้มีการชลประทาน เกิดขึ้น ตอนนี้อยู่ที่ว่าเป็นการเร่งรัดโครงการชลประทานขนาดใหญ่ขึ้นมา รัฐบาลไทยก็ ไปกู้เงิน World Bank จำนวน 18 ล้านเหรียญ เพื่อสร้างโครงการเขื่อนเจ้าพระยาใหญ่ ขึ้นมาและการที่เค้าให้กู้เงินแล้วเราจะมีคนเข้ามาทำงานหรืออยู่ก็ให้เงินมาแต่ไม่มี บุคลากรมันไม่สามารถที่จะทำงานได้ สมัยนั้น คุณหลวงศิลาปฎิบัติการ บิดานายวิภา กุศลพงษ์ อดีตผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ 2 ได้วางโครงการอะไรต่างๆแล้วรับมาว่าจะทำ อะไรบ้าง แต่ผอ.ที่ท่านทำงานหนักจนเกินไปก็เลยเส้นเลือดแตกบนโต๊ะทำงาน เมื่อปี พ.ศ.2491 หม่อมหลวงชูชาติ กำภู ก็ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าเป็นอธิบดีคน ต่อไป ก็มาสานงานต่อมีการคัดเลือกนายช่างชลประทานที่มีความรู้ความสามารถไป ฝึกงานที่สหรัฐอเมริกา รุ่นแรก 30 คน คนละ 1ปี 4เดือน โดยแบ่งการฝึกงานเป็นสายๆ ไป เช่นด้านออกแบบ, ด้านก่อสร้าง, ด้านวางโครงการ, ด้านธรณี แบ่งไปฝึกงาน โดยเฉพาะเลยเพื่อที่จะกลับมาดำเนินงานให้ชลประทานเป็นตัวแทนต่อไปได้ก็มีการ เร่งรัดต่างๆ เพราะฉะนั้นการชลประทาน มันต้องประกอบด้วยคน ด้วยเครื่องจักร ด้วยเครื่องมือ ด้วยเงิน จึงจะเดินได้ หม่อมหลวงชูชาติ กำภู เป็นอธิบดีที่ค่อนข้างจะนาน ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2491-2509 ตอนนี้อยู่ย้อนกลับมาชนิดนี้ คือทางชลประทานเมื่อดำเนินงาน ต่อมาตั้งแต่ตั้งกรมคลองมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2445 แล้วรัฐบาลก็พัฒนาการชลประทานไป ตามกำลังงบประมาณที่มีอยู่ก็มาตั้งกรมทตน้ำมาเป็นปี พ.ศ.2457 สมัยรัชกาลที่ 6 ก็พัฒนามาเรื่องเหมือนกันแต่พัฒนามาได้ไม่มากตามกำลังงบประมาณที่มีอยู่ แล้วก็ พ.ศ.2470 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 7 ก็มาเปลี่ยนชื่อกรมทตน้ำ เป็นกรมชลประทานแล้วก็พัฒนามาเรื่อยๆ จนกระทั่งสมัยหนึ่งมีการส่งนักเรียนทุน เล่าเรียนหลวงเพื่อไปเรียนเรื่องชลประทานมาเพื่อพัฒนาโครงการชลประทานต่างๆ เช่น หม่อมหลวงชูชาติ กำภู, คุณหลวงสินธุกิจ ปรีชา, คุณหลวงธาราดีเรก, คุณหลวงเฉลียว ทองอุทัย คือสมัยก่อนส่งไปเรียนอังกฤษบ้างสหรัฐบ้างแต่มันเป็นธรรมเนียมประเพณีอยู่ อย่างว่านักเรียนนอกพวกนี้เวลาเป็นนายช่างกลับมาแล้วต้องแสดงฝีมือให้เห็นว่า การที่เราไปเรียนกลับมาสามารถที่จะดำเนินการเรื่องชลประทานตั้งแต่ต้นจนสำเร็จได้ เช่น คุณหลวงสินธุกิจปรีชา กลับมาจากประเทศอังกฤษประมาณปี 2470 ทางชลประทานก็ส่ง พวกนี้เข้ามาวางโครงการชลประทานที่แม่แฝก จ.เชียงใหม่ โดยที่ตั้งแต่ไม่มีอะไร เลยมาคนเดียวแล้วก็มาเริ่มสำรวจออกแบบวางโครงการก่อสร้างจนเสร็จส่งน้ำได้ สมัยก่อน ถึงเรียกได้ว่าเพื่อโชว์ฝีมือลายมือเรียนจบมาแล้วทำงานได้จริงๆ แต่ ขณะเดียวกันที่ก่อสร้างนานเพราะว่างบประมาณประเทศชาติเราไม่มี อย่างโครงการแม่ แฝกก็เริ่มเข้ามาก่อสร้างตั้งแต่ 2471 แล้วกว่าจะได้ก่อสร้างจริงๆ สำรวจออกแบบ ได้เงิน ก่อสร้างก็ 2476แล้วก่อสร้างจริงๆเสร็จ 2478-2479 อย่างหม่อมหลวงชูชาติ กำภู ก็กลับมาจากอังกฤษเหมือนกันก็มาก่อสร้างเป็นนายช่างภาคนครนายกตั้งแต่ 2477 กว่าที่จะเสร็จก็ปี 2479 คือคนสมัยก่อนถ้ากลับจากเมืองนอกต้องมาทำงานก่อนไม่ใช่ กลับไปที่กรมไม่มีอะไรทำหรือ น.ฉ.ฉ. (นั่งเฉยๆ) ต้องมีฝีมือลายมือทุกคน ทุกคนกลับมา ต้องมีโครงการทำเป็นประเพณีของกรมชลประทานสมัยนั้น ตอนนี้อยู่เล่าเรื่องถึงว่า โครงการชลประทานเจ้าพระยาใหญ่ได้เริ่มงานตั้งแต่สมัยหม่อมหลวงชูชาติ กำภู คือ

เรื่องจริงๆ ก็ประมาณปี 2491-92 ก็วางโครงการไปกู้เงินได้เงินกู้มาประมาณปี 2494 ก็มาก่อสร้างชื่อที่ปากเกร็ดกรมชลประทานสมัยก่อนมีอยู่แห่งเดียวที่สามเสนเท่านั้นเอง เพราะว่าโครงการใหญ่ๆ มันต้องมีพื้นที่เก็บของมีอยู่เรือ สมัยก่อนถนนมันไม่มีการก่อสร้างขนส่งจะเป็นทางน้ำ เพราะฉะนั้นต้องมีการก่อสร้างเรือท้องแบนขนส่งข้าวของต่างๆ ขึ้นไปก่อสร้างก็ต้องใช้เรือเพราะฉะนั้นก็ต้องมาซื้อที่ที่ปากเกร็ดประมาณ 3,000 ไร่ แล้วก็สร้างบ้านพัก สร้างโรงงาน สร้างสถานีทดลอง หรือว่าในสิ่งต่างๆ ที่เป็นอุปกรณ์ทั้งหมด ก็มาสร้างปี 2494 แล้วเขื่อนเจ้าพระยาจริงๆ สร้างประมาณปี 2497 ก็มาเสร็จเอา 2500 ทำพิธีเปิดได้ก็เป็นโครงการชลประทานที่อำนวยความสะดวกอย่างมากของประเทศไทยตอนนั้นก็พื้นที่ส่งน้ำทั้งหมดประมาณ 5,700,000 ไร่แล้วมีโครงการย่อยๆ เยอะแยะไปหมดไปจนถึงชายทะเล ตอนนี้เล่าเรื่องอีกนิดว่าเมื่อมีโครงการเขื่อนเจ้าพระยาใหญ่หรือเขื่อนชัยนาทแล้ว การที่ใช้น้ำไปเป็นต้นทุนของน้ำส่งได้เฉพาะฤดูฝนที่มีน้ำนองจากน้ำเหนือลงไปเท่านั้น พอพ้นฤดูฝนไปหรือว่าปีไหนที่น้ำแล้งเกินไปมันก็จะไม่มีน้ำส่งเพียงพอ อดีตอธิบดีหม่อมหลวงชูชาติ กำภู ก็วางโครงการอีกอันหนึ่งเป็นโครงการอเนกประสงค์เพื่อที่จะก่อสร้างเขื่อนภูมิพลหรือเขื่อนยันฮีเพื่อจะได้เก็บน้ำเป็นต้นทุนของน้ำเอาไว้เพื่อจะได้ส่งน้ำมาที่เขื่อนเจ้าพระยาใหญ่ได้ โดยที่โครงการนี้จะกักเก็บน้ำและกักผลิตกระแสไฟฟ้าได้ระยะแรกก็ประมาณ 575,000 กิโลวัตต์ แล้วก็ต้นทุนของน้ำประมาณ 12,000 ล้านลูกบาศก์เมตร และก็เป็นสถานที่ท่องเที่ยว เป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำ แล้วก็มีการเอื้อประโยชน์เก็บกักน้ำเพื่อไล่น้ำเค็มในฤดูแล้งของแม่น้ำเจ้าพระยาแล้วก็ไล่น้ำเสียอะไรพวกนี้ประโยชน์ก็ประมาณ 7 อย่างนะทั้งที่ท่านทั้งหลายก็ได้รับทราบไปบ้างแล้ว ก็มาสร้างเอาปี 2504 แล้วก็เสร็จและใช้งานได้ปี 2507 ก็ทำให้เขื่อนเจ้าพระยาเขื่อนภูมิพลสามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างแท้จริงแล้วก็ เป็นต้นแบบของการพัฒนาชลประทานต่างๆ ในเรื่องแผนหลักต่อไปได้ ตอนนั้นถ้าจะไม่กล่าวชมเชยพวกบุคลากรของกรมชลประทานแล้วก็งานใหญ่ๆ ต่างๆ คงจะไม่สำเร็จได้ เพราะพวกที่ปฏิบัติงานครั้งนั้นเค้าทำงานด้วยความตั้งใจจริง เสียสละและก็มีความรักใคร่สามัคคี เนื่องจากว่าการปกครองสมัยนั้นอย่างหม่อมหลวงชูชาติ กำภู ท่านปกครองเหมือนพ่อกับลูกหรือครูอาจารย์เป็นเหมือนเพื่อนกันในยามที่ว่างงานนะครับในยามที่ทำงานก็เหมือนกับครู งานที่มีทุกข์ร้อนอะไรก็เหมือนพ่อกับแม่ คือทำให้บุคลากรตอนนั้นมีความรู้ความสามารถ กำลังใจปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม และสามัคคีกัน ผลงานต่างๆ ก็เป็นที่ชื่นชมของประชาชน เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าการที่เราจะมีแม้กระทั่งกำลังเงินกำลังทองหรือความรู้ความสามารถเพียงใด ถ้าไม่ได้บุคลากรที่ดีคือเกิดจากคน ฉะนั้นผมจะชี้ให้เห็นว่าคนมีความสำคัญมากคนจะดีหรือไม่ดีก็อยู่ที่การอบรมหรือการถ่ายทอดประเพณีมาตั้งแต่ดั้งเดิม ฉะนั้นสิ่งต่างๆ ที่ชลประทานได้ยื่นหยัดมา มีความเจริญอย่างมากก็เป็นยุคสมัยนั้นเป็นต้นแบบปฏิบัติสืบเนื่องกันเรื่อยมา เพราะฉะนั้นอันนี้ก็เป็นรากฐานที่ได้พัฒนาตามกันมาจนถึงทุกวันนี้ ถ้าจะพูดไปเล่าตั้งแต่ตอนนั้นมาจนถึงตอนนี้ก็รู้สึกว้าหว้าแล้ว แต่ว่าปัจจุบันนี้ความเจริญต่างๆ มีมากขึ้นคนก็มากขึ้นในการทำงานเครื่องมือเครื่องมือนี่ก็ดีขึ้นนะครับแต่ว่าความเจริญบางทีคนเรามีความรู้ความสามารถอะไรดีก็จริงแต่ว่าความคิดความอ่านสมัยใหม่บางทีก็แปลกแยกแตกต่างไปแล้วก็มักจากถือตัวเองเป็นใหญ่ เมื่อถือตัวเองเป็นใหญ่การทำงานบางทีมันก็ไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมันก็เป็นลักษณะที่การทำความขัดแย้งหรือเห็นไม่ตรงกัน

ความล่าช้าต่างๆ หรือว่าควรจะทำก็ไม่ได้ทำ หรือทำแล้วไม่สมบูรณ์แบบในความเสียหายที่เกิดจากน้ำเราต้องรู้ว่าถ้าโครงการต่างๆ เราทำได้ไม่เสร็จสมบูรณ์บางทีมันก็เป็นจุดอ่อนทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงได้ ฉะนั้นผมพูดมาเป็นหลักที่พัฒนามันเป็นอย่างนี้ครับ ถ้าใครสงสัยหรือคุณวิทยุจะถามอะไรเฉพาะเจาะจงเป็นเรื่องๆ ก็คงจะเข้าถึงจุดที่พวกท่านทั้งหลายต้องการมากกว่า

ผบร.ชป.๒ : นายยุทธ เพราะเป็นผู้บริหารสูงสุดของกรมชลประทานมาในอดีตและก็หลังจากนั้นก็ ได้เป็นสมาชิกวุฒิสภา และตรงนี้แหละครับที่ว่าท่านเป็นบุคลากรของสำนักชลประทานที่ 2 มานานซึ่งผมเสียดายโอกาสของเองเองมิได้เรียนรู้วิทยายุทธจากท่านโดยตรงผมมาทีหลัง ผมมาเมื่อท่านย้ายไปแล้ว เราจะเห็นว่าทำไมท่านรู้เรื่องตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันได้ ด้วยดี ท่านไม่ได้จากที่เข้ามาตรงกลางของกรมโยธาแต่ทำไมรู้ไปถึงจุดเริ่มต้นของชลประทาน เพราะว่าในสมัยอดีตมีการมานั่งคุยกันหลังจากเสร็จงานมีการคุยกันมาเล่าประสบการณ์ถ่ายทอดซึ่งกันและกันซึ่งนั่นคือ KM ในสมัยนั้นไม่มีรูปแบบของ KM อย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ อย่างวันนี้ KM Day ก็ใช้วิธีทำงานด้วยกันเลิกงานก็เล่าสู่กันฟังเล่าสืบเนื่องสู่กันฟังถ้าสนใจก็ไปสืบค้นเพิ่มเติมในสมัยครับที่ ประเด็นที่สำคัญที่ผมจับมาได้ก็วิสัยทัศน์ของรัชกาลที่ 5 พระองค์ท่านทรงเล็งเห็นทุกข์สุขของประชาชนอาณาประชาราษฎร์สร้างรากฐานความมั่นคงทางด้านอาหารของประเทศไทยเราด้วยการตั้งกรมชลประทานขึ้นมาซึ่งตอนนั้นก็ใช้ชื่อว่าเป็น กรมคลอง ก็จริงๆ แล้วมีประวัติว่าทำไมใช้ชื่อกรมคลองต่อมาทำไมใช้ชื่อแค่ ว่า กรมท่อน้ำ และทำไมรัชกาลที่ 7 ถึงตั้งชื่อเป็น กรมชลประทาน ก็มีประวัติมายาวนานประเด็นที่ท่านเล่ามาอีกอันหนึ่งก็คือว่าหลังจากที่สร้างเขื่อนภูมิพลแล้วก็อย่างที่เรารู้กันว่าสมัยก่อนมีสัญลักษณ์ชลประทานคือนาคเจ็ดเศียร คำนี้ท่านก็ได้ให้ความหมายมาแล้วว่าเป็นภารกิจเป็นพันธกิจที่เราทำเนื่องจากเรามีแหล่งน้ำมีเขื่อนยันฮีขึ้นมาแล้วมีภารกิจต่างๆ เป็นที่มาของนาคเจ็ดเศียร และอีกประเด็นที่สำคัญที่ท่านพูดเอาไว้ว่างานต่างๆ ความสำเร็จต่างๆ ที่กรมชลประทานทำมา เพราะเจ้าหน้าที่กรมชลประทานทุกคน สรุปลงได้ว่างานเกิดจากคน ถ้าคนมีที่มงานที่ดีมันก็สร้างผลงานที่ดีขึ้นมาได้ ก็สำนักชลประทานที่ 2 มีศักดิ์มีศรีมีชื่อเสียงตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ท่านเป็นผู้อำนวยการมาตลอดที่สำนักชลประทานที่ 2 และก็เป็นหลายตำแหน่ง ซึ่งวันนี้ผมอยากจะลงลึกในประเด็นที่ท่านกล่าวมานิดหนึ่งว่าสมัยก่อนหลังจากที่ที่หม่อมหลวงสินธุกิจปรีชา จบจากอังกฤษมาแล้วได้ขึ้นมาคนเดียวมาวางโครงการเป็นแสนทำได้ยังไงครับคนเดียวก็ยังเป็นเรื่องที่สงสัยอยู่แล้วตอนนั้นก็ยังไม่มียุทธสำนักชลประทานไม่มีที่โครงการอย่างไร จะเห็นว่าคนสมัยก่อนทำงานทุ่มเทแล้วก็ทำงานได้ ความรู้ความเสียสละจริงๆ ก็ในประเด็นที่เราเป็นสำนักชลประทานที่ 2 ผมได้ทราบข่าวมาและได้รับการบอกต่อมาสักก่อนภาคเหนือเราลำปางเป็นศูนย์กลางแต่ลำปางไม่ได้เป็นจุด ครั้งแรกที่ได้ขึ้นมาทำงานชลประทานที่ภาคเหนืองานชลประทานภาคเหนือเริ่มที่แม่แฝกก็อยากจะลงลึกในประเด็นนี้ที่เป็นความรู้ของเราว่านครสวรรค์ว่าการชลประทานภาคเหนือจะเป็นสมัยเก่าจนมาถึงสมัยนี้มีมาได้ยังไง

นายยุทธ : สำหรับเรื่องที่คุณวิทยุตั้งประเด็นขึ้นมาวันนี้ครับ คือที่จริงผมไม่มีเวลาที่จะมาเล่ารายละเอียดมาก แต่คร่าวๆ อย่างนี้ ผู้ที่สำเร็จจากเมืองนอกมาแล้วมีความรู้แล้วทางกรมส่งขึ้นมาแล้วก็ต้องหาที่มงานมาด้วยต้องหามารับสมัครเป็นลูกจ้างคุณที่จะมีแว้วมาทำงานได้มาเป็นพนักงานโดยที่คัดเลือกผู้ที่มีแว้วพอคำนวณได้ พอสำรวจได้ ก็มา

อบรมด้วยตัวเองคือพูดง่ายๆว่าเรามาเป็นครูที่นี้โดยคัดเลือกคนของเราเองเพื่อที่จะให้ทำงานสำรวจออกแบบก่อสร้างได้นะครับก็เป็นเหมือนกับโรงเรียนวัดสมัยเก่าคือสมพรานสอนเองเมื่อสอนได้ก็ควบคุมแล้วทำงานด้วย เพราะฉะนั้นการที่นายช่างสมัยก่อนนั้นสามารถมาทำงานได้ก็ต้องมีความสามารถเป็นครูด้วย เพราะฉะนั้นทำงานเองอบรมเองสร้างเองเพื่อจะได้ให้มีความรู้ความสามารถจริงๆ แล้วก็เป็นอย่างนี้เรื่อยมาตั้งแต่คุณหลวงสินธุกิจปริษา เป็นนายช่างภาคเชียงใหม่ คุณหลวงธราดิเรก เป็นนายช่างภาคลำปาง หม่อมหลวงชูชาติ ก็เป็นนายช่างภาคนครนายก ฉะนั้นต่อมาเมื่อเหตุการณ์มันเป็นอย่างนี้มากๆ ขึ้นทางกรมชลประทานก็เลยต้องมาปรึกษาหารือกันว่าถ้าอย่างนั้นเรามาตั้งโรงเรียนช่างชลประทานขึ้นมาเป็นอธิบดีกรมชลประทาน เนื่องจากนายช่างภาคเชียงใหม่ ลำปาง นครนายก กลับไปอยู่กรุงเทพแล้วก็เห็นว่าวิธีนี้ทางกรมชลประทานควรตั้งโรงเรียนช่างชลประทานขึ้นมา ก็เลยเปิดรุ่นแรกเมื่อปี 2481 มีนักเรียนช่างชลประทานรุ่นที่ 1-2-3-4 แล้วบังเอิญตอนนั้นระยะหลังสงครามยังยึดเยื้ออยู่แล้วกรมชลประทานยังไม่มีเงินก็เลยยุบไปเรียนมา 4 รุ่นยุบ ก็ได้นายช่างชลประทานที่เป็นกำลังสำคัญมาก่อสร้างเขื่อนเจ้าพระยาใหญ่หรือเขื่อนภูมิพลรุ่นนั้นเป็นตัวหลักนะครับแล้วเมื่อองค์การสหประชาชาติเค้าแนะนำให้สร้างเขื่อนเจ้าพระยาใหญ่ขึ้นมาตอนนั้นเนื่องจากต้องการช่างจำนวนมากก็เลยเปิดโรงเรียนช่างชลประทานขึ้นมาอีกครั้งเมื่อ พ.ศ.2495 เป็นนักเรียนช่างชลประทานรุ่นที่ 5 ส่วนผมก็มาเข้ามาเป็นนักเรียนช่างชลประทานรุ่นที่ 6 เมื่อ 2493 ผมมาข้ามเข้าเรียนที่รุ่นนั้นก็เลยมาเป็นแบบนี้ขึ้นมาจนกระทั่งมีการพัฒนาเรื่อยมาจนกระทั่งเดี๋ยวนี้รุ่น 68-69 แล้วมันงั้นผมก็ชักลืมนะครับ ถึงรุ่น 67 นะเพราะมันยุบไป 2 ปีก็เป็นกำลังหลักของชลประทาน สมัยที่ผมเรียนคือวิธีเรียนหนังสือมันมีเรียนแบบอังกฤษพวกหนึ่งอเมริกาพวกหนึ่ง อังกฤษคือต้องเรียนรู้หมดทุกอย่างเรียนโรงเรียนช่างชลประทานต้องรู้เรื่องจริงๆตั้งแต่โยธา เครื่องกล ไฟฟ้า สสำรวจ เรียนมันหมดทุกอย่างครับ เค้าเรียกว่าอาจจะจะเป็นแบบเปิดก็ได้แต่รู้ทุกอย่างเพราะถ้าเวลาเราออกไปทำงานสนามแล้วมันต้องควบคุมได้เพราะว่าเราอยู่บ้านนอกไม่รู้จักไปถามใครต้องใช้วิชาความรู้ที่เรียนมา ถ้าเรียนแบบสหรัฐก็หมายความว่าเรียนรู้อะไรจริงๆ เป็นเพียงบางสิ่งบางอย่างบางวิชาเท่านั้น เช่นอย่างว่ารู้เรื่องก่อสร้างโยธาอย่างเดียว ไฟฟ้าอาจจะเรียนพื้นฐานเท่านั้นพอ เครื่องกลก็พื้นฐานก็เลยเรียกว่าถ้ามีปัญหาอะไรในงานก็เรียกคนไปปรึกษาหารือก็เรียน 2 แบบ แต่ช่างชลประทานเรียนมันทุกแบบแล้วอย่างที่ผมไปรู้อะไรหลายๆ เมื่อตอนเรียนชลประทานมันมีเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองคือเรียนหมดทุกอย่างเรียนธรรมะ วิถีปฏิบัติ งานประวัติศาสตร์และในขณะเดียวกันเมื่อเรียนประวัติชลประทานเค้าก็สอนมาอย่างนี้ แล้วในขณะเดียวกันสมัยก่อนหม่อมหลวงชูชาติ ไปเชิญอาจารย์เคยเป็นผู้ว่าการรถไฟมาสอนด้วย ก็ทางเราเรียนประวัติศาสตร์แต่ท่านสอนให้มาเป็นภาษาฝรั่งก็เลยรู้สองอย่าง แล้วท่านก็มีความสนิทสนมมากเรียนก็คุยกันไปทำอะไรกันไปเหมือนญาติพี่น้องกันก็เลยรู้มากแล้วอย่างหนึ่งวิธีการเรียนสมัยก่อนเค้าต้องการเรียนให้นักเรียนสนุกเหมือนกับการเล่นให้ฟังก่อนเรียนคือเด็กจะได้เข้ามาเรียนมีนิทานตลกบ้างมาสอนกันก่อนไม่เหมือนสมัยนี้เปิดนั่นเปิดนี่เปิดให้ดูแล้วก็เรียนกันไปบางที่มันก็เครียดนะครับที่สมัยผมเรียนเรียนสนุก แต่ถ้าใครประพฤติไม่ดีอาจจะจะมีคะแนนความประพฤติตกได้ถึงเรียนเก่งก็ตกคือเค้าดูแล้วอาจจะเป็นคนไม่ซื่อสัตย์อย่างนี้ตกแน่นอนสมัยที่เราอยู่อะไรกันมากเพราะหนึ่งเราเรียนประวัติศาสตร์ของกรมแล้วเรื่องพงศาวดารต่างๆ ผู้ใหญ่

ที่เค้าประสบการณ์มาเค้าเล่าให้ฟังเรารู้แล้วประการสำคัญสุดเวลาปฏิบัติงานสมัยก่อน
ปีหนึ่งเค้าจะเรียกว่ามีประชุมช่าง 7 วัน คือประชุมทุกเรื่องที่เป็นปัญหาและก็มีทำน
ปัญญานั้นทักขมาเทศน์ 3 ชั่วโมงบางที่เราฟังมาเราหลับไปบ้างแล้วเรายังบ่นทำไม
เทศน์นานตั้ง 2 ชั่วโมงจะมีประชุมช่างทุกปีตั้งแต่ผมจบมาก็ประชุมฟังจะมาเลิกเอาใน
สมัยหม่อมหลวงชูชาติท่านออก ปี 2509 แล้ว พวกเราก็ได้ความรู้ประจำปีทุกปีแล้ว
โอกาสที่ว่านายช่างทั่วประเทศเข้ามาพบกันก็รู้จักกันแทบทั้งกรม สมัยนี้มีรีเปลา่ครับไม่
ทราบนะ ปีหนึ่งต้องประชุมช่างทั้งเหนือ ใต้ ตะวันออก ตะวันตก มาประชุมแล้วตอน
เย็นก็มากินเหล้าสังสรรค์ท่านก็มานั่งด้วยสอนวิธีกินเหล้าด้วยว่ากินเหล้าได้แล้วปฏิบัติตัว
ให้รู้เรื่องฟังคำพูดได้คือ กินได้แต่อย่าให้เหล้ามากินเรา เท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นโอกาสที่
เรามีความรู้ความสามารถอะไรพวกนี้ แล้วอีกอย่างหนึ่งสำหรับผู้มีความรู้ความสามารถ
อะไรที่จะเป็นครูบาอาจารย์แล้วมาสั่งสอนท่านท่านก็มีทุนที่จะให้ไปดูงานเมืองนอกแล้ว
ก็ไปประชุมองค์การระบายน้ำองค์การชลประทานระบายน้ำแห่งโลกอะไรด้วย ที่ผม
ทำงานมาผมก็ทำงานเหมือนท่านเด็กๆก็มาทำงานแต่ว่ามันมีอยู่จุดหนึ่งนะครับว่าคน
สมัยก่อนถ้าจบมาแล้วต้องพยายามไปอยู่กับคนที่ดีๆ หรือคนที่มีความรู้คือคนที่จะเป็น
นายเราเค้าเหมือนกับยกครูหรือครอบครัวคือเราต้องไปอยู่กับนายที่มีความรู้
ความสามารถแล้วก็เป็นคนค่อนข้างดูเค้าจะได้ถ่ายทอดวิชาให้กับเราได้นะครับแล้วก็
จริงๆ เท่าที่ผมดูเพื่อนผมถ้าไปอยู่กับผู้บังคับบัญชาที่ค่อนข้างจะสวนเสเฮฮากินเหล้า
มากฯ อะไอย่างนี้มันก็จะเป็นคนขี้เหล้า ถ้าเรามาอยู่กับคนที่เค้าอนาคตแจ่มใสแล้วก็มี
ความรู้ความสามารถเค้าก็จะใช้เราไปในทางที่ดีแล้วเราก็จะได้รับถ่ายทอดวิชานั้นมาเรา
ก็จะเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถอันนี้เป็นเรื่องจริงถึงสมัยนี้ผมก็ว่าเช่นเดียวกัน
เพราะฉะนั้นผู้ใหญ่ผู้บังคับบัญชาเค้าก็เห็นความรู้ความสามารถด้วยการปฏิบัติงานที่ดี
เป็นพื้นฐานเมื่อเค้ามีงานเค้าก็เลือกใช้คนที่เค้าเชื่อใจได้ไว้วางใจได้เป็นสำคัญก็คุณลอง
คิดดูว่าถ้าคุณมีลูกน้องแล้วใช้ไปพิจารณาสำเร็จเลยแล้วเราก็ต้องปวดหัวมากขึ้นแต่ถ้าใช้
คนที่ไว้วางใจได้เค้ามีวิธีการทำงานที่หาวิธีให้สำเร็จได้หรือเค้ามีปัญหาที่ต้องเข้ามาถาม
เราคือพูดได้ง่ายๆว่าเชื่อใจได้ทำแล้วต้องเกือบสำเร็จเกือบทั้งหมด แต่ถ้าไม่สำเร็จก็หา
วิธีแก้ไขต่อไป งานทุกอย่างมันก็จะเป็นอย่างนี้ เพราะฉะนั้นความเจริญต่างๆ ผมว่าอยู่ที่
ผู้บังคับบัญชาที่เราทำงานด้วยแล้วคนสมัยก่อนไม่ต้องมาเขียนความดีความชอบอะไร
มากมายว่าเรามีความสามารถอะไรเพราะว่าเจ้านายสมัยก่อนเค้ามองคนแล้วเค้าก็เลื่อน
ลำดับต่างๆให้เองไม่ต้องเขียน สมัยนี้เขียนเข้าไปเขียนกันมากส่วนคนที่ไม่อยากจะเขียน
ที่ทำงานดีเลยไม่ค่อยได้ดีสู้เค้าเขียนบรรยายพรรณนาโวหารที่สดสวยงดงามจะดีกว่านะ
ครับอันนี้ก็เป็นเรื่องหนึ่งสมัยก่อนผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ตัดสินชีวิตเราให้ความดีความชอบ
อะไรต่ออะไร ความเจริญก้าวหน้ามันก็เป็นอย่างนี้ไป มีปัญหาอะไรจะถาม

ผบร.ชป.๒ :

เราได้คำตอบแล้วนะครับว่า ทำไมพี่พุทธถึงรู้เรื่องราวในอดีตเยอะแยะ เพราะว่ามีวิชาที่
สอนในโรงเรียนช่าง และก่อนที่จะเรียนหนังสือมาเล่าให้ฟัง ทำให้การเรียนสนุกสนาน
และความสนุกสนานจะทำให้จำได้แม่น จะเห็นนะครับว่า KM ไม่ได้เกิด ณ ปัจจุบัน
สมัยก่อนผู้ใหญ่ของเราได้ทำ KM ทุกปี อย่างน้อยปีหนึ่งช่างทั่วประเทศต้องมาประชุม
สรุปบทเรียนปีละ 7 วัน เพราะฉะนั้นสิ่งที่เรากำลังทำ KM จริงไม่ใช่เรื่องใหม่เลย แต่
ทำไมตอนนี้เราต้องมาอ้างอิงฝรั่ง จริงๆแล้วเป็นภูมิปัญญาของเรา เพราะฉะนั้นอย่าไป
กลัวนะครับ วันนี้เป็นการถ่ายทอดก็เป็น KM นะครับ อย่างที่ท่านให้ไว้ว่าเจอตาน

ผู้บังคับบัญชา ไม่ต้องไปกลัว เพราะแสดงว่าท่านรักเราท่านถึงดูแลสอนเรา อีกอันที่ผมประทับใจมากคือ คำถามที่ว่า ท่านมาคนเดียวแต่ท่านทำงานใหญ่ได้อย่างไร วันนี้เราได้คำตอบแล้วนะครับว่า ท่านมาคนเดียวก็จริงแต่ท่านมาหาทีมงานที่นี่ คนๆเดียวมาสอนทีมงานให้ทำงานให้เป็น แสดงว่าคนสมัยก่อนมีคุณภาพจริงๆ ผมฟังพี่ยุทธเล่ามา มันเป็นเรื่องของเก่าทั้งนั้นเลย แต่ถูกบังคับให้ทำใหม่ ผู้ใหญ่ในกรมเค้าทำเป็นตัวอย่างให้เรา แต่บางช่วงกรมเราต้องไปรับภารกิจต่างๆที่เข้ามากระหน่ำ ทำให้ล้มวัฒนธรรมที่ดีไปเยอะ วันนี้ท่านมาครบกระบวนการ ทั้ง KM และ PMQA เลยนะครับ การวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน ทำให้มันเป็นปกติของพวกเขา ทำไปเรื่อยๆ วันนี้มีท่านผู้ใดอยากจะขอความรู้จากพี่ใหญ่ของเราให้พวกเราชาวสำนักชลประทานที่ 2 ท่านใดที่เคยทำงานร่วมกันพี่ยุทธก็จะทราบนะครับว่าท่านเป็นปูชนียบุคคลท่านหนึ่งเลยนะครับ

ผจ.ชป.๒ : ผมเกรียงกฤชณ์ แสนปัญญานะครับ อยากจะถามว่า การพัฒนาของกลุ่มน้ำวังมีความยากง่าย ปัญหาอุปสรรคอะไรของกลุ่มน้ำวังนะครับ

นายยุทธ : จริงๆการพัฒนาหลุ่มน้ำวัง ผมกล่าวสรุปนะครับ พี่น้องประชาชนทางภาคเหนือเค้ารู้เรื่องการชลประทานเป็นอย่างดีหมดแล้ว ถ้าดั้งเดิมเค้ามีเหมืองฝายชลประทานราษฎร์อยู่แล้ว เค้าจะมีปัญหาตอนต้นฤดูว่าจะมีน้ำไหลเข้าเหมืองมัย ปลายฤดูขาดน้ำมัย ที่น้ำไหลเข้าเหมืองเป็นเพราะท่อหรือเปลา่ ที่กรมชลมาดำเนินการ ก็เฉพาะในพื้นที่ใหญ่ก่อน เอาโครงการแม่วัง แล้วก็พัฒนามาเป็นก๊วลม ก๊วคอกหมา ผมว่าถ้าเรามิงงบประมาณเพียงพอเราพัฒนาได้ ผมคาดว่าไม่น่าจะมีปัญหา ถ้าจะมีก็ต้องปัญหาปัจจุบัน ทักษะธรรมชาติชาวบ้านลิมหมดแล้ว ชอบบุกกรุกลำน้ำ ที่เห็นซัดๆลำน้ำวังมันมีตลิ่งสองชั้น คือตลิ่งที่น้ำประจำปีไหลอยู่ในร่องลึก แล้วก็เวลาที่มีอุทกภัยมันจะมีน้ำมาก มันจะท่วมทางแม่น้ำหรือตลิ่งชั้นล่าง แต่ประชาชนลิม เพราะว่ามูลค่าที่ดินสูงก็จะลงไปบุกกรุก ก็เลยมีปัญหาว่าน้ำท่วม ไปถ่ายรูปแล้วเห็นน้ำท่วมหลังคา ที่จริงต้องจับนะ บุกกรุก ไม่ต้องดูอื่นไกลไปดูที่สะพานดำ มีหกช่วง แต่สามช่วงโดนคนไปบุกกรุกหมดแล้ว นี่คือปัญหาว่าประชาชนลิมธรรมชาติ ลงไปบุกกรุกลำน้ำ แต่ผมไม่ได้โทษว่าเจ้าหน้าที่เป็นใจ ขอเท็จจริงต้องไปถามประชาชนเอง ว่าออกเอกสารสิทธิ์มาได้ยังไง ผมว่าปัญหาใหญ่ว่านี่เรื่องชลประทาน แต่พอน้ำท่วมควรจะทำอย่างไร ควรจะเพิกถอนมัย ชดเชยช่วยมัย ถ้าเรารู้หลักความจริงว่าแม่น้ำทางเหนือมันมีร่องลึกเท่าไร ปีนี้ น้ำอาจจะท่วมเดือนเดียวก็อย่าไปอยู่ น้ำท่วมวันเดียวก็เสียหายได้ เราจมน้ำห้าวันที่ก็ตาย เราถึงต้องยึดหลักความเสมอภาคและหลักกฎหมายให้ถูกต้อง อีกเรื่องที่ผมอยากจะย้ำนะครับ คือเรื่องที่เราจะมาทำงานที่กรมชลประทาน เป็นพวกที่มีบุญนะครับ เราทำบุญให้เกษตรกรไม่ขาดแคลนน้ำ แม้กระทั่งชาวบ้านมีน้ำกินน้ำดื่ม เมืองลำปางก็ใช้น้ำชลประทาน ไม่เปิดน้ำวันเดียวประชาชนเดือดร้อนเท่าไร เราโชคดีที่เราไม่มีพระเดช เรามีพระคุณ ถ้าเรามีใจทำงานให้สนุก เราไปที่ไหนก็มีแต่ความยิ้มแย้มแจ่มใส เวลาผมไปที่ไหนเจอพวกน้องๆมาว่า เป็นไง ทำงานสนุกมัย มันก็หน้าบึ้งๆบอกว่าไม่ค่อยถูกกัน คุณทำงานทำบุญแล้วยังไม่ค่อยถูกกัน แปลว่าจะแย่งบุญกันหรือไงครับ บุญเหมือนกับน้ำในแม่น้ำไหลผ่านมา บุญไม่มีวันเหือดแห้ง อย่าไปกลัวว่าคนอื่นจะไปแย่งทำบุญ มันไม่จริง ยิ่งทำเท่าไร พี่น้องประชาชนก็มีความสุข ผมฝากไว้ ทำงานให้สนุก บุญนั้นมีมากมายเราทำมากเท่าไรก็ไม่มีวันเหือดแห้ง ขอให้ฟังคำพูดของผมไว้ให้ดี

ผปช.ชป.๒ : กราบเรียนท่านอธิบดียุทธ กิ่งเกตุ นะครับ กระผมทราบว่าท่านมาทำงานที่ลำปางตั้งแต่ พ.ศ. 2505 จนถึงวันนี้ก็กิ่งศตวรรษแล้ว มีเรื่องเล่ามากมาย ผมได้ทราบว่าที่ทำการแห่งนี้ เราได้สร้างบุคลากรให้กับกรมชลประทาน ได้สร้างนายช่างให้ไปถึงอธิบดี ผมมีความเชื่อว่าสำนักที่มีมนต์ขลังและมีความรักความอบอุ่นแห่งนี้จะเจริญก้าวหน้า และขอทราบ การทำงานอย่างย่อๆที่ท่านได้สร้างผลงานในเมืองนี้จนถึงปัจจุบัน ขอบคุณครับ

นายยุทธ : ที่จริง คุณกิตติศักดิ์อาจจะไม่รู้ว่ามีชีวิตเด็กๆอยู่ที่ลำปางนะครับ คุณพ่อผมเป็นนาย ไปรษณีย์ เมื่อก่อนผมเกิดที่อยู่อยุธยาข้างๆวังจันทร์ เมื่อ 2475 แต่คุณพ่อโยกย้ายมา ทำงานที่ลำปางตั้งแต่ 2479-2481 ผมมาอยู่ที่นี้ แต่เมื่อก่อนเค้ามีสามย่าน มีบ้านพัก เดี่ยวนี้รื้อจนไม่เหลือสภาพเดิมแล้ว ผมมาเรียนครั้งแรกก็ที่จ.ลำปาง รร.ราษฎร์มณีศึกษา เดี่ยวนี้ล้มเลิกแล้ว ก็น้ำท่วมใหญ่ลำปางเมื่อปี 2481 ผมยังรู้เลยตอนนั้นผมลงมาจาก บ้าน เค้าจะมีตุ่มล้างเท้า ปรากฏว่าตุ่มหายไป ตุ่มลอยไปข้างนอก ผมเห็นน้ำท่วมมา ตั้งแต่เด็กๆ แล้วผมก็ย้ายไปกรุงเทพฯ เข้า.ร.ที่โน่น มาอีกครั้ง มาทำงานเมื่อปี 2505 จนกระทั่ง 2526 ไปทำงานที่กรุงเทพฯ ก็ทำงานหลายปีรวม 21 ปี จริงๆแล้ว เป็นเรื่องที่ไม่ น่าเชื่อว่าผมจะต้องกลับมาลำปางอีก แล้วเราก็ชอบคนทางภาคเหนือ คืออัยยาศัยดี คนมีความอ่อนโยน มีคำพูดที่อ่อนหวาน นายผมแกย้ายมาเป็นนายช่างเมื่อปี 2498 เมื่อรู้ว่ามล.ชูชาติ ให้มาทำงานเกี่ยวกับ water use การใช้ น้ำของพืช ซึ่งผมไปฝึกงานมา ท่านก็ชวนผมมา ไปฝึกงานมา 6 คนก็ให้ไปอยู่คนละภาค ผมได้มาภาคเหนือผมได้อยู่ เชียงใหม่ แต่ว่านายผมแกได้คุมเชียงใหม่ด้วย ก็เลยเรียกผมแต่ให้มาทำงานลำปาง มาช่วยท่านอีกด้านหนึ่ง เพราะว่าผมมีความสามารถอีกด้านหนึ่งคือด้านออกแบบด้วย ชลประทานที่นี้เรียกว่าชลประทานราษฎร์นะครับ ไม่ใช่ชลประทานหลวง มีปัญหา เกี่ยวกับชลประทานหลวงก็ดี ผมเป็นมือสำคัญ เวลาท่านส่งให้ผมไปทำงานผมจะเขียน สาเหตุ วิธีการซ่อมแซม วิธีอะไรต่อมิอะไรที่จะแก้ไข แม้กระทั่งวงเงิน ท่านก็ชอบใจ พอทำแบบนี้ท่านก็มอบหมายให้ไปประชุมแทนท่านที่กรม ผมก็ยื่นจดหมายให้ พอลอง เข้าไปประชุมผมก็รู้เรื่องมากกว่าคนอื่นๆ เค้าเลยเชื่อมือให้มาประชุมแทนได้ เมื่อเราจับ จุดได้นายก็ชอบเรา ประชาชนก็ชอบเรา ไปที่ไหนมีแต่คนยิ้มย่องผ่องใสและเชื่อมือ เมื่อเราทำสิ่งต่างๆให้เป็นที่น่าเชื่อถือ ต่อมาเมื่อโครงการพระราชดำริ หรือพระราช ประสงค์ หรือหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนต่างๆสำนักงานเราจึงเป็นสำนักงานที่มีชื่อ เพราะว่าเราทำตามที่ได้รับปากได้ เหตุที่ทำได้เพราะว่าเราขออนุญาตว่าการทำงานของเร สสำรวจออกแบบบางโครงการให้อยู่ที่สำนักงาน โดยนายช่างเป็นคนอนุมัติ อย่างนี้มันก็ ยิ่งดีใหญ่ ประการสำคัญคือมันมีงบประมาณตั้งรออยู่คือ งบประมาณซ่อมแซมเหมือง ผายราษฎร์ เหตุที่ตั้งงบประมาณรอได้ เพราะเราไม่ทราบว่าเหมืองผายไหนจะพัง มันเป็นเรื่องธรรมชาติ เค้าให้มาสองล้านบาท ถ้ามีความจำเป็นก็เอาเงินก้อนนี้ใส่ชื่อได้ทันที เพราะเวลาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จที่ไหน เราก็สนองตอบได้ มาปีนี้ปี หน้าเสร็จแล้ว ขนาดพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังพอพระราชหฤทัย เราเป็น สำนักงานแรกที่ทำได้ สิ่งเหล่านี้ก็เป็นสิ่งที่เชิดชูการสนองตอบประชาชนได้เป็นอย่างดี เป็นของประเทศชาติเลยทำให้ผมได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าได้เป็นพิเศษได้รับเครื่องราช พระจุลจอมเกล้า ลำพังผู้อำนวยการไม่ได้นะครับ ต้องได้ระดับอธิบดี รองอธิบดี แต่ผม ได้พร้อมกับพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ปี 2525 เพราะว่าเราทำกรรมดีมาตลอด ท่าน ทั้งหลายที่อยู่ที่นี่ เราช่วยกันทำความดีด้วยกัน แล้วที่ได้นี้คือมันเป็นเรื่องเชิดชูเกียรติ

ของพวกเราทุกคนนะครับ ไม่ใช่ผมได้คนเดียว เป็นตัวอย่างที่ทำให้เกิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการป้องกันตัวเองเพื่อความมั่นคง ฯลฯ คนทำความดีเหมือนปิดทองหลังพระ สิ่งต่างๆการทำงานต้องให้ใจรัก ซื่อสัตย์ แล้วก็ทำงานเป็นทีม ผลที่เกิดขึ้นประชาชนได้รับความพอใจ ข้าราชการคือบุคคลที่ทำงานให้ประชาชนชื่นใจ สิ่งที่ได้มาทำให้ผมได้รับเป็นสมาชิกวุฒิสภาปี 2539 ตอนที่ได้มาผมเป็นประธานกรรมาธิการเกษตรและสหกรณ์ด้วย ก็ปรากฏว่ามันจะมาสนองตอบในภายหลัง แต่การทำงานถ้าเรารู้ว่าสิ่งต่างๆที่ปัจจุบันเค้าทำในสิ่งที่ไม่ถูก ผมว่าเราควรจะถอนตัวดีกว่า ถ้าเราจะพุดมากไปเดี๋ยวจะไปกระทบการเมือง ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับเราต้องพุดกันภายใน ทำงานให้สนุก แล้วก็พยายามเป็นทีมจะช่วยให้จิตใจผ่อนคลาย สิ่งที่มาแล้ววันนี้ ถ้าผมจากไปแล้วมันไม่มีใครเล่าต่อ เลยอยากฝากไว้ ถ้ามีคนมาเล่าต่อจะเหมือนไม่เหมือนไม่เป็นไร แต่เอาหลักการไว้ก็พอแล้วครับ ขอขอบคุณครับ

ผบร.ชป.๒ : ก่อนที่ ผส.จะสรุปนะครับ ตั้งแต่ก่อนหน้านี้ผมสังเกตว่าคุณเสื้อพี่ยุทธ ท่านบอกว่าเป็นคุณพระจุลจอมเกล้า ท่านตอบจนผมขงลุกท่านว่า ไม่ใช่ความภูมิใจของท่านคนเดียว เป็นของเราชาวสำนักชลประทานที่ 2 ทุกคนที่ได้ทำงานร่วมกับท่านมา จนได้รับความกรุณาจากในหลวง วันนี้ต้องขอบคุณคำถามของคุณกิตติศักดิ์ ทำให้ได้รู้อะไรหลายๆอย่าง ถ้าเราไม่เล่าต่อๆไป หมดยุคพี่ยุทธไปแล้วคงจะหายไปเยอะ แต่ตอนนี้เรามีอีกบุคคลหนึ่ง คือคุณกิตติศักดิ์ที่จดไปเยอะเลย ก่อนที่จะจบสิ่งที่พี่ยุทธเล่ามาทั้งหมด เดี่ยวเราจะมีการตอบคำถามกัน ทีนี้เราก็จะมอบเวทีให้เค้าเล่นกิจกรรมกันต่อ อยากจะให้ท่านผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ 2 ว่าได้อะไรจากเวทีนี้บ้าง เอาสรุปนะครับ

ผส.ชป.๒ : ครับ ก็ได้แง่มุมเยอะแยะเลยนะครับ นายเค้าจะสอนเราไม่ใช่เรื่องงานอย่างเดียวนะครับ เรื่องหลักการทำงาน ประสบการณ์ที่นายเค้าได้มา นายก็พยายามสอดแทรกคุณธรรมในการทำงาน ก็อยากจะเน้นในจุดนี้นะครับ ให้เราได้รับทราบไว้ เป็นหลักที่ทุกคนควรจะยึดถือว่าผู้ใหญ่ของเราที่ทำงานเจริญเติบโต อะไรก็แล้วแต่ที่ท่านสอนนะครับ สิ่งที่ไม่ถูกต้องต้องยอมได้คือยอม ถ้ายอมไม่ได้เราก็คงต้องยึดถือหลักการเอาไว้ เราเป็นกรมที่ต้องมีหลักการ ตอบคำถามประชาชนได้คือสิ่งที่เราต้องทำ ตัวกระผมเองได้ยึดถืออยู่แล้วคำสอนของท่าน ในโอกาสนี้ผมก็ขอเป็นตัวแทนของน้องๆ ขอขอบคุณนายของเรามาที่ได้อ่านถ่ายทอดประสบการณ์ให้คำสอนต่างๆในการทำงาน โอกาสหน้าคงต้องขอเชิญมาอีก เพราะว่าผมชื่นชมการทำงานในเรื่องที่ว่านายช่างคนเดียวสามารถคิดโครงการใหญ่มาก โครงการฝายสบอวาง คนๆเดียวสามารถดำเนินการตั้งแต่ต้นจนจบ ตั้งแต่ตั้งโครงการพิจารณาโครงการ จ้างคนงาน ถือว่าเป็นความสามารถพิเศษอย่างมาก คนเดียวทำโปรเจ็คได้ เป็นสิ่งที่ผมอาจจะต้องนั่งคุยกับท่านภายหลัง ตอนนี้ก็ใช้เวลาแล้วนะครับ ผมขอขอบคุณนายนะครับที่ให้เวลากับสำนักชลประทานที่ 2 แล้วก็ขอให้นายของเรามีอายุและสุขภาพที่แข็งแรงเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ต่อไป ขออนุญาตเป็นตัวแทน ขอขอบคุณครับ